

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:506

av Isak From m.fl. (S)

Lärlingssystem och validering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att genom lärlingssystem och validering underlätta för nyanlända att komma i arbete och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Integrationen har varit en het fråga i den svenska politiken i många år, och följderna av oroligheterna i Syrien har inneburit en av de värsta flyktingkatastroferna i vår tid.

Debatten har dessutom hårdnat påtagligt under sommaren. Förslag efter förslag har tagits fram, dissekerats och avskrivits som antingen rasistiskt eller verkningslöst. Men att hjälpa integrationen på traven, och att minska utanförskapet, handlar precis som mycket annat om att skapa jobb. Och det måste inte vara så svårt.

Både Företagarna och en del fackliga organisationer har länge förespråkat införandet av en arbetsplatsförlagd utbildning som ett alternativ eller komplement till gymnasiet, ett system likt dem som redan fungerar framgångsrikt i bland annat Danmark, Tyskland och Österrike. Eleverna tillbringar något mindre del av sin tid i skolan och den resterande tiden spenderas ute på en arbetsplats.

Det innebär att man vid 19 års ålder innehar kunskap om ett yrke och dessutom har gymnasiekompetens i viktiga basämnen. I Österrike går redan 40 procent av eleverna i dessa lärlingsgymnasier.

Detta lärlingssystem är även framgångsrikt i andra syften än att motivera ungdomar till att studera vidare. Inte minst kan det vara ett sätt att snabbare få in nyanlända på den svenska arbetsmarknaden. Med enkla medel kan nyanlända få jobb inom svenska företag, lära sig ett språk och ett yrke samt slippa riskera utanförskap. Lärlingssystem i

kombination med teoretisk utbildning och validering kan väsentligt förbättra nyanländas möjlighet till dokumenterad kompetens, nödvändig för fortsatta studier eller arbete.

Med validering avses insatser som syftar till att en individ får sin kompetens bedömd, värderad och dokumenterad. Möjligheter till validering är särskilt viktiga för personer som har utbildningar eller yrkeserfarenheter som är svåra för en arbetsgivare att bedöma korrekt. Det kan till exempel vara frågan om utbildning eller erfarenhet som har förvärvats i ett annat land.

En väl genomförd validering bör bidra till bättre matchning på arbetsmarknaden eller kortare tid i utbildningsinsatser. Det förutsätter också att valideringen dokumenteras på ett sätt som arbetsgivare eller reguljära utbildningsinstitutioner kan ta till sig.

För att få detta att fungera krävs faktiskt inte så mycket som man skulle kunna tro. Att bygga upp systemet som sådant är enkelt; det borde vara fullt möjligt att kopiera väsentliga delar av existerande system i angivna länder. Därefter måste naturligtvis en hållbar finansiering ordnas. Staten bör hitta hållbara sätt att på olika sätt stötta företagen och se över möjligheten att på ett smidigt ekonomiskt vis stötta lärlingsutbildningar på företagen. Att minska utanförskapet och arbetslösheten är både ekonomiskt och socialt ovärderligt.

En trepartsöverenskommelse mellan företagsorganisationerna, de fackliga organisationerna och staten måste till för att säkerställa att bestämmelser om villkor, löner, arbetsmiljö och utbildningskvalité efterföljs. Ett viktigt incitament för att företagen ska vilja utbilda och anställa lärlingar är just att det kan ske långsiktigt med stabila villkor. För alla inblandade parter är det nödvändigt att riskerna är så låga som möjligt.

På detta sätt blir lärlingssystemet en framgångsrik åtgärd för nyanlända, företag och stat. Nyanlända kommer snabbare in på arbetsmarknaden, företagen får en chans att anställa motiverade människor som de kan lära upp till värdefulla medarbetare – och Sverige kan hitta ett effektivt sätt att bekämpa arbetslöshet och utanförskap

Isak From (S)

Maria Strömkvist (S)

Monica Haider (S)